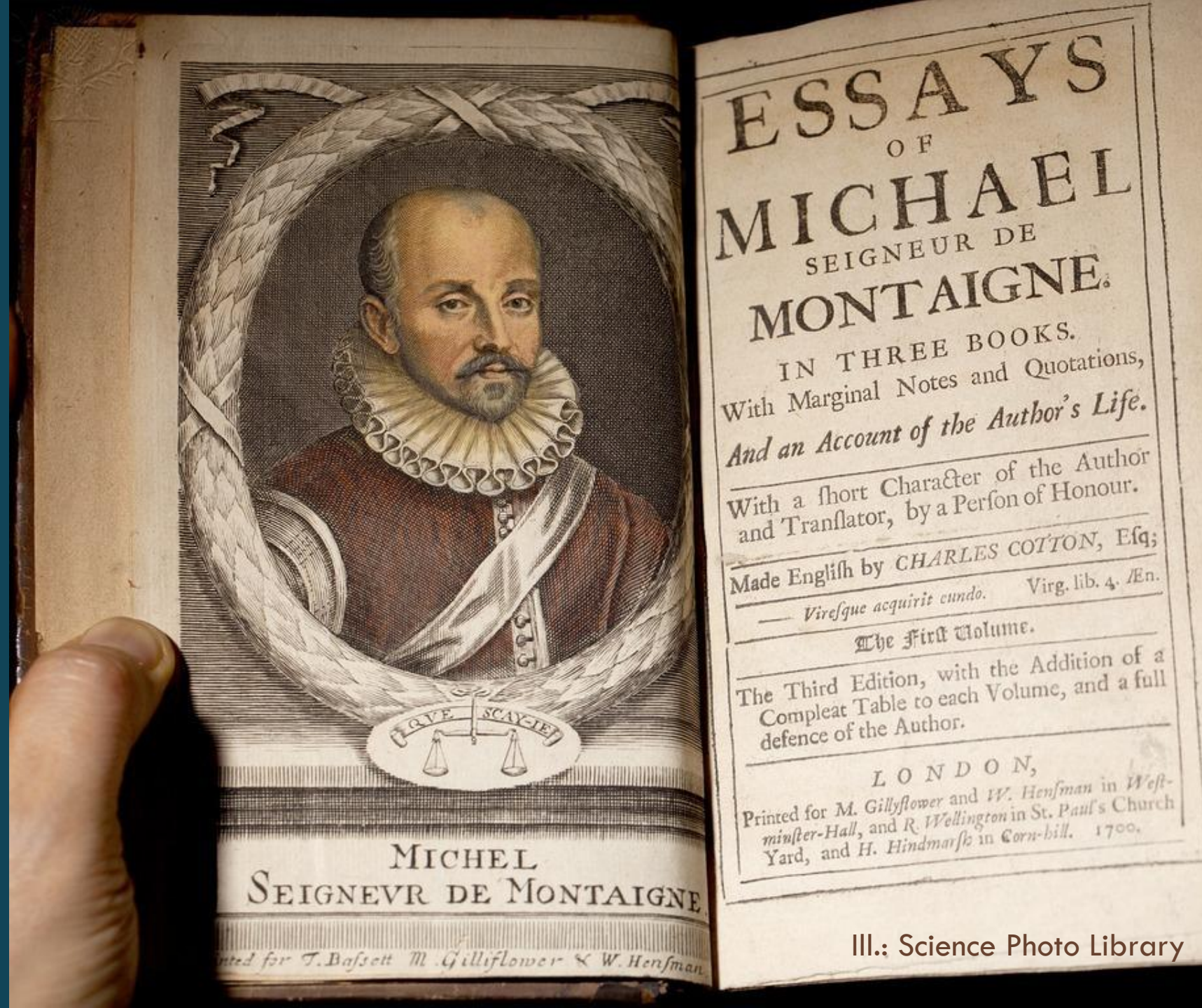

Essaykurs: Universitetspedmodulen som blei eit skrivekurs for forskarar

Kåre Johan Mjør (kmj@hvl.no)
Bodil Moss (bomo@hvl.no)
HVL Biblioteket

Bibliotekenes nettverk for ph.d.-støtte
april 2025

› **Fagdidaktisk modul 23 | Essaykurs**

› Denne modulen gir ei innføring i fagessayet som sjanger og tar føre seg korleis vi kan rettleie studentar som skal skrive fagessay.

› **Modulbeskriving**

› Modulen vil passe for alle som skal undervise og rettleie i essayskriving uansett fag. Kurset er lagt opp som tre digitale møte à tre timar der vi vil gje ein introduksjon til essayet frå ulike faglege perspektiv og snakke om essayet som metode, om essayets struktur og oppbygging og om forfattarnærvær. Deltakarane skal sjølve skrive eit essay og rettleie kvarandre i grupper på andre og tredje møte og levere eit endeleg utkast etter siste møtet i mai.

Studiepoeng
2 studiepoeng

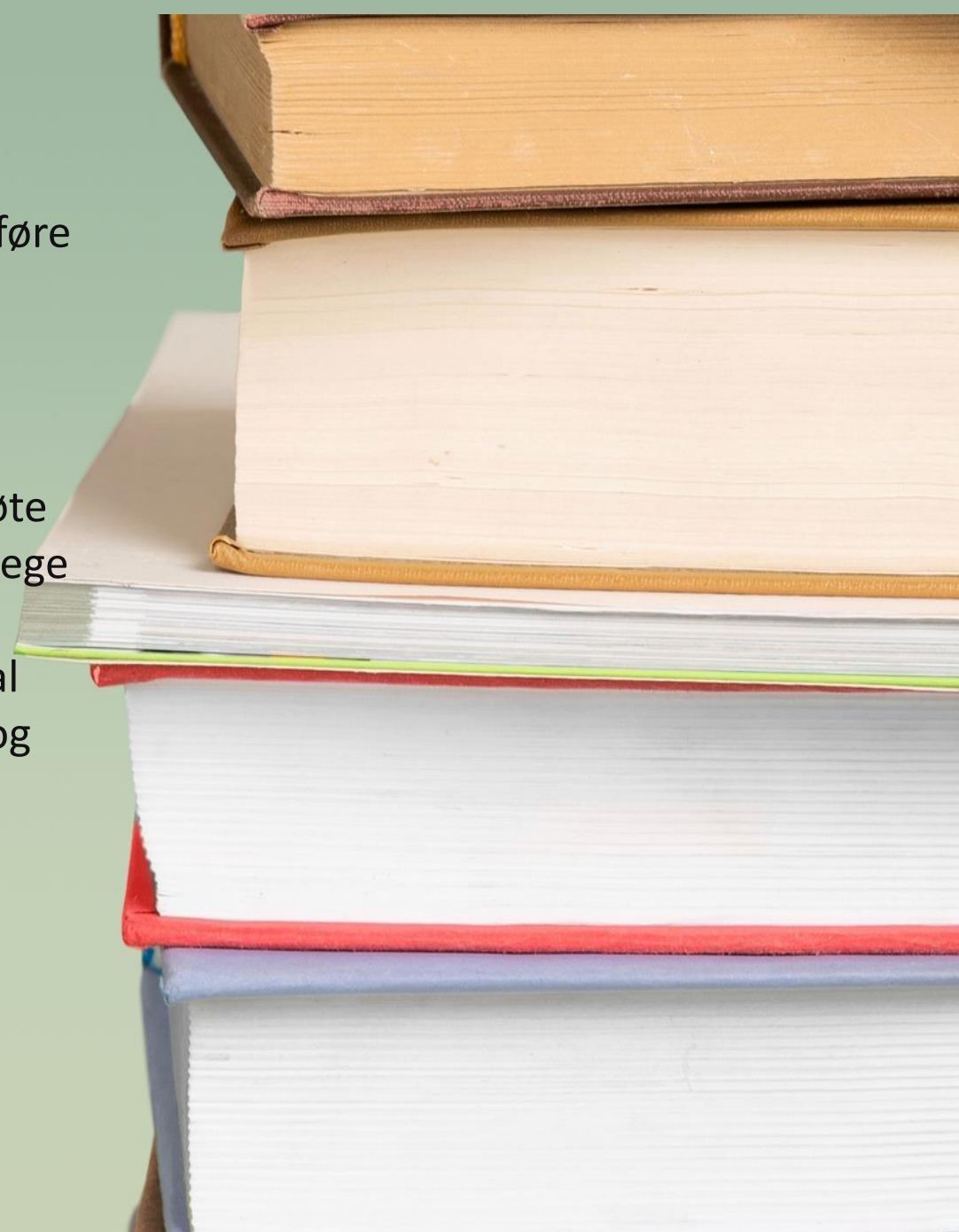
Oppstart
22.01.2025

Varighet
40 timer

Omfang
Deltid

Språk
Norsk

Søknadsfrist
15.01.2025

Bakgrunn

- › Bestilling til Skrivesenteret frå fagmiljøet på sjukepleie i Bergen 2019
- › Bakgrunn: BA-oppgåve som fagessay eller litteraturstudie
 - › Men, korleis rettleier ein i fagessayskriving?
 - › ... og kva **er** eit fagessay?
- › Mål (vårt og deira)
 - › Å bli einige om kva eit fagessay er for betre å kunne rettleie studenten
 - › Å utbetre retningslinjene for fagessay på nettsidene
 - › At deltakarane skulle skrive eigne essay

Essaykurs 2019–2020

Randi Benedikte Brodersen (språkvitar, rettleiar i akademisk skriving ved UiB) – *Hvilke kvalitetskriterier møder vi i akademiske tekster, og hvad kendetegner det akademiske essay?*

Anders Reiersgaard (filosof ved UiB, ph.d. i KBP frå HVL) – *Det akademiske essayets kjennetegn, mer om grensene mellom artikkel og essay*

Aslaug Nyrnes (professor i kunstfagdidaktikk ved HVL) – *Om essayet*

- Deltakarane (frå 15 til 10), faglærarar på sjukepleie Bergen
- Essayskriving?

Høgskulepedagogikk i 2023

Amund Børdahl (lektor i filosofi og retorikk ved UiB) – *Fagessayet som sjanger i et historisk perspektiv*

Kristoffer Jul-Larsen (førsteamanuensis på Institutt for språk, litteratur, matematikk og tolking ved HVL) – *Essayet som kritisk refleksjon*

Herdis Alvsvåg (professor emerita ved VID) – *Om essayskriving innenfor helsefag*

➤ Deltakarane

- 20 tilsette frå sjukepleie, vernepleie, fysioterapi, bibliotek
- Mange av sjukepleiarane blei anbefalt av leiar å ta kurset

➤ Essayskriving

- Lettare å få dei til å skrive med poenggivande kurs
- Rammer: Sjølvvalt tema innanfor eige fagområde
Struktur: Eige ansvar for å finne form og omfang på teksten

Retningslinjer for essay som BA-oppgåve

- › Supplerande retningslinjer for essay som bacheloroppgåve på Fakultet for helse- og sosialfag, 2020
- › Emneplan for studieåret 2022/23 enno vagare, men med supplerande retningslinjer på dei ulike faga
- › Etter første kurs på høgskulepedagogikken i 2023, kom vi med forslag til utarbeidde retningslinjer

Essaykurset vår 2024 og 2025 – Universitetspedagogikk

Del 1: Onsdag 22. januar kl. 9.15–12.00

09.15–10.00 Iben Brinch (UiB): Fagessayet som sjanger i historiske og retoriske perspektiv

10.15–11.00 Bodil Moss: Struktur og oppbygging av fagessay versus forskingsartikkel

11.15–12.00 Veggen videre og inndeling av skrivegrupper

Del 2: Tysdag 11. mars kl. 9.15–12.00

09.15–10.00 Kåre Johan Mjør: Essay som metode

10.15–11.00 Bodil Moss: Forfatterstemmet i fagessayet

11.15–12.00 Rettledning i skrivegrupper i breakout rooms

Del 3: Onsdag 14. mai kl. 9.15–12.00

9.15–10.00 Thomas Owren: Om essayskriving innan helse- og sosialfag

10.15–11.00 Om å gi tilbakemelding på fagessayet v/Bodil og Kåre Johan

11.15–12.00 Rettledning i skrivegrupper i breakout rooms

Høgskulen
på Vestlandet

Kursdeltakarane

- Kor mange? Frå 20 ned til 10 deltakarar
- Kvar frå? Sjukepleiarar! Vernepleie, fysioterapi, bibliotek, no også frå FTMS, ph.d. norsk og kunstfag)
- *Endra engasjement*

Essaya deira

- Kurs i 2019, ingen skreiv eigne essay
- Høgskulepedagogikk 2023, 10 av 15 leverte fekk godkjent essay, forvirring rundt retningslinjer, dei som vart oppmoda av leiar å ta kurset som ikkje bestod eller leverte
- Universitetspedagogikk 2024, 18 leverte og 16 fekk godkjent (etter ekstrarunde), alle valde relevante tema og spørsmål
- Universitetspedagogikk 2025, alle deltakarar (11) har levert førsteutkast

Skriftleg tilbakemelding på essaya

- Tema og inngang i form av case/forteljing (har du treft på sjangeren?)
- Er resonnementa skrivne nok ut? Kan lesaren følge deg? Er samanhengane tilstrekkeleg forklart? Eller er refleksjonane for knappe? Generelt: Er det tilstrekkeleg refleksjonsnivå?
- Er teksten eit godt svar på spørsmålet ditt?
- Er du synleg i teksten?
- (Korleis) er lesaren skriven inn eller reflektert inn i teksten?
- Presentasjon/introduksjon av fagstoff (forskarar) – kvifor er t.d. Kierkegaard relevant for helsefag? Vis også di eiga «omsetjing» av t.d. Aristoteles for helsefag
- Språkføring og formattering (inkludert titlar og underoverskrifter)
- Kjeldebruk (kjeldereflektert haldning, eller mangel på) og irrelevant referering (Østrem, 2022: «passiv sitering») og elles rusk i litteraturliste og referansar

Kva er det som fungerer med kursdeltakarane sine essay?

Om totaktsbensin og tilrettelegging.

Et essay om omgivelsenes rolle i fenomenet «kompetanse»

Thomas Owren, lektor i vernepleie ved Høgskolen på Vestlandet

William og jeg står utenfor sykehjemmet der han jobber, og han viser meg de motoriserte verktøyene han bruker i jobben – minitraktoren han måker snø med om vinteren og klipper gress med om sommeren, kantklipperen han bruker der han ikke kommer til med traktoren, løvblåseren han bruker på parkeringsplassen om høsten. Han forklarer meg hvor viktig det er å blåse bort fra bilene, ikke mot dem, fordi en kan blåse støv og grus på dem. Han beskriver hvilke av verktøyene som må ha totaktsbensin og at en bestemt bolt under traktoren kan ryke. «Og derfor har jeg alltid en slik i lomma», sier han og trekker en bolt opp av lommen sin. Jeg ser på William mens han snakker. Hele han gløder. Kontrasten til den ordknappe mannen som

Fleire (?) publikasjoner!
SOR Rapport, 2023

Kva er det som fungerer?

- Nesten alle «treff» på sjangeren (etter 2024)
- Funne ei god form
- Relevans for sitt eige fag

Høgskulen
på Vestlandet

Kva er det som **ikkje** fungerer med kursdeltakarane sine essay?

- Kjeldeføring, korleis introduserer du teoretikarane dine
- (framleis) misforståelse rundt kva det vil seie å skrive akademisk/essayistisk
- metaforbruk

Kva er det som **ikkje** fungerer?

- "" I min søken etter gode argumenter for å besvare disse spørsmålene hun hadde stilt meg, gikk jeg til søken i de kilder jeg til vanlig jobber med, forskning og artikler fra dette området.
- "" Joyce Travelbee var en sykepleier fra Amerika, som har skrevet en sykepleieteori med hensikt til å gi en beskrivelse av fenomener som definerer grunnleggende begreper innen sykepleie. [...] (Travelbee & Thorbjørnsen, 1999)

Kva er det som **ikkje** fungerer?

- "" Kjetil Slagstad er utdannet lege og forsker, men beskriver seg selv som sosialmedisiner, med basis i medisinhistorien, og er for tiden postdoktor ved Institut für Geschichte der Medizin und Ethik in der Medizin, Berlin (Halvorsen, 2024) ?
- "" I en av tekstene til Slagstad tar han opp at transpersoner måtte kastreres for å kunne endre juridisk kjønn fram til 2016, og at dette var en praksis støttet av leger (Halvorsen, 2024; Slagstad, 2018).

Kva er det som **ikkje** fungerer?

- › Mange har godt integrerte kjelder i teksten sin, men mykje språkleg rusk i tekst og litteraturliste!
 - › Avformattering frå EndNote/Zotero (engelsk liste sjølv om dei skriv på norsk)
 - › APA i sjette utgåve, manglar hengande innrykk og har generelt mykje rusk, om enn detaljar (eller er det detaljar?)

Martinsen, K. (2022). Min reise med Løgstrup -i filosofi og sykepleie. I Martinsen, B., Dreyer, P. & ~~Østerud, A. (red.)~~ Sykepleiens superhelter. Sykepleieteoretikere som styrker klinisk praksis. S.35-63. ~~Bergen~~: Fagbokforlaget

Kva er det som **ikkje** fungerer?

Omsorg er eit opphavleg og naturleg kjenneteikn ved mennesket, eit vilkår for livet som er avgjerande for å kunna lindra liding (Eriksson, 1987). Den inste kjerna i omsorg er nestekjærleik og barmhjertigheit (Eriksson, 1987). Når ein møter eit lidande menneske med omsorg, realiserer ein det gode, kjærleiken, ifølgje Eriksson (1987). Omsorg er uttrykk for ei

Kva er det som **ikkje** fungerer?

- › Kreative litteraturlister

Aristoteles, Bok 6 i *Den nikomakiske etikk*, ulike utgaver (18s) ISBN 82-525-3731-6

Kva er det som **ikkje** fungerer?

- › ... som òg blir skrive inn i teksten på forvirrende vis:

Begrepene «å formes av en praksis» vis a vis «å forme en praksis» er omdiskuterte begrep innenfor vitenskapen. Fem intellektuelle holdninger som avdekker virkeligheten ifølge Aristoteles i Aristotelse- den Nikomakiske etikk bok VI (1999) er kunnen (technê), viten

Å skrive akademisk

Solveig Østrem

*En
veiviser
for forskere*

2. utgave

CAPPELEN DAMM AKADEMISK

Kapittel 8 God henvisningsskikk

Høgskulen
på Vestlandet

Kva er det som **ikkje** fungerer?

Metafor

Jeg har valgt å bruke metaforer både i tittelen og på de tre fokusområdene som beskrives i teksten. [...] **Den første metaforen er «Ommøblering mellom ørene»** (ref.). Metaforen kan i denne sammenhengen forstås som det å kunne bidra til endring av gjeldene praksis ved å åpne opp for nye måter å tenke å handle på. Å skape endring eller «forstyrre» en etablert praksis krever både mot og kunnskap, samtidig som det kan oppleves både ubehagelig og arbeidsomt når en «flytter på møbler» som har sin faste plass. **På fokusområde to har jeg valgt metaforen «Å bære lykten og/eller være følgesvenn»** (ref.). Denne metaforen indikerer et og/eller for å illustrere at den pedagogiske undervisnings- og veilednings praksis ikke er konstant, men sammensatt og i stadig utvikling. Noen ganger må pedagogen «bære lykten» fordi studentene ikke er klar, pedagogen må bidra til at den lærende kan håndtere læringsarbeidet. **Metafor tre er «Vann finner vei»** (ref.). Denne metaforen er ment å forstås mer på et organisatorisk plan. Motstand, utfordringer og forstyrrelser, er triggere som kan bidra til at en søker å finne andre og nye løsninger og muligheter slik at «vann finner nye løp» når dens vanlige vei blir stengt.

Oppsummering

Kurset har endra form sidan 2019

- Stort engasjement
- Fleirtalet skriv gode essay som treff på sjangeren, fleire publiserar

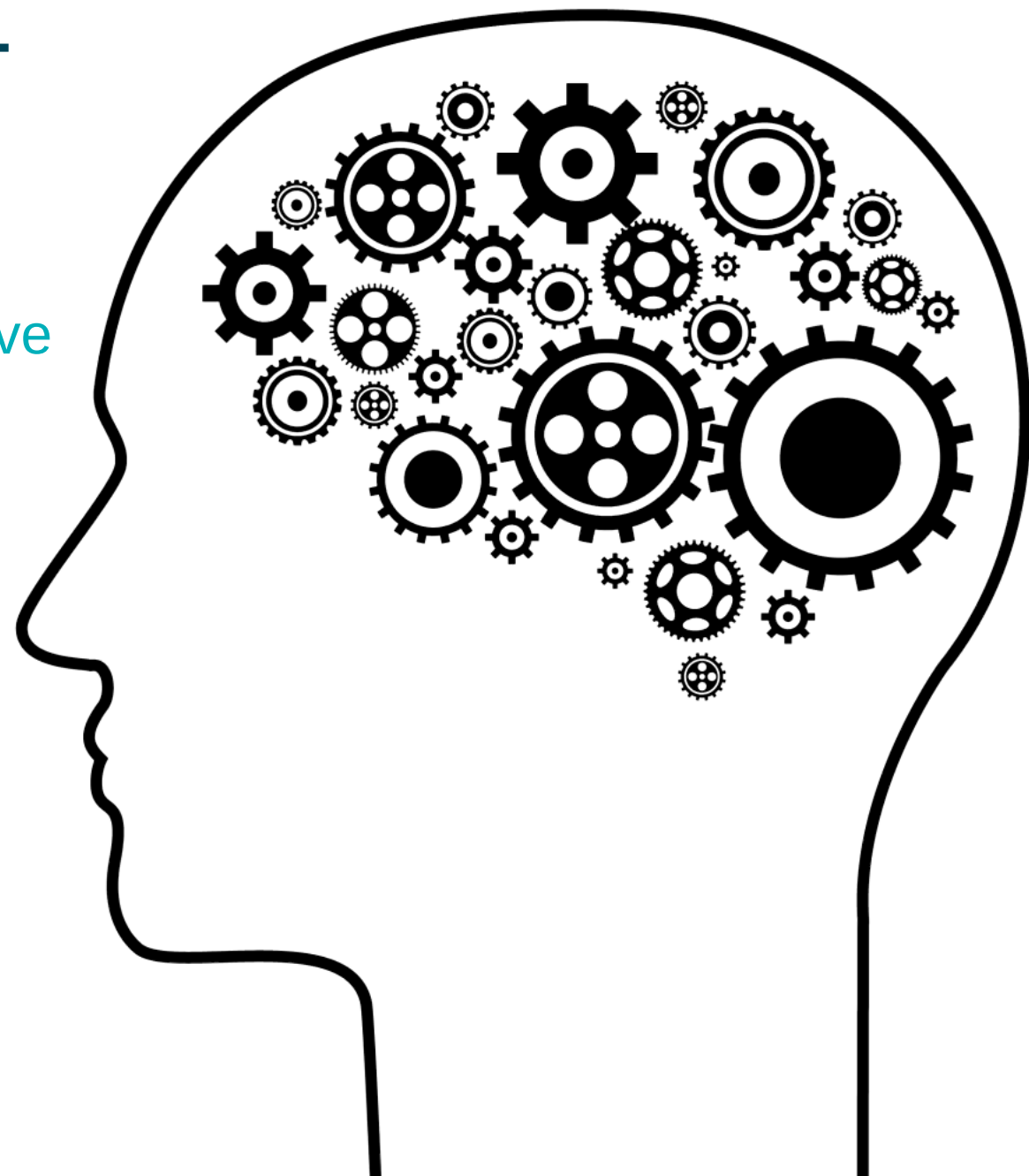
Kvifor er det stadig nokon som strevar?

- Tid og prioritering
- Ikkje heilt frigjort seg frå IMRoD sine konvensjonar
- Framleis uvant å skrive i ei friare form

Til ettertanke for biblioteket

- › Kven skal lære studentar (og tilsette) å skrive (essayistisk)?
- › ... og kven skal lære dei metodar, skriving inkludert?
- › Kven skal *EIGE* retningslinjene for fagessayet?

Takk for at de hørde på!

Kåre Johan Mjør

Førstebibliotekar

Bodil Moss

Førstebibliotekar

HVL Biblioteket
Skrivesenteret

